Podnět na prošetření postupu Ministerstva financí v souvislosti s vyhláškou o způsobu zasílání a oznamování informací a dat provozovateli hazardních her

Vážení,

tímto si dovolujeme podat podnět ze strany Institutu pro regulaci hazardních her z.s. (dále jen jako „IPRH“) na postup Ministerstva financí ČR, které dle názoru IPRH nesplnilo explicitně stanovenou povinnost posoudit vliv zamýšlených operací zpracování osobních údajů na ochranu osobních údajů. IPRH představuje největší profesní sdružení v oblasti hazardního sektoru a zastává zájmy 31 členů, jejichž seznam zasíláme v příloze. Z toho důvodu považujeme za zásadní upozornit na postup ze strany MF a zažádat ÚOOÚ o stanovisko v této věci.

Důkladné prověření celé záležitosti je rovněž zásadní pro zájmy subjektů osobních údajů (zákazníků provozovatelů hazardních her), členů IPRH (provozovatelů hazardních her, pověřených osob k odbornému posuzovaní, výrobců hardwarového a softwarového vybavení, jakož i čtyř partnerských asociací) a celé veřejnosti, neboť je zejména v jejím zájmu, aby natolik závažné zpracování bezprecedentně širokého setu osobních údajů ze strany orgánu státní správy bylo řádně posouzeno v souladu s právním řadem ČR a EU.

Při přípravě vyhlášky Ministerstva financí č. 10/2019, o způsobu zasílání a oznamování informací a dat provozovateli hazardních her (dále jen jako „reportovací vyhláška“) nedošlo dle názoru IPRH k dostatečnému (resp. jakémukoli relevantnímu) vypořádání s problematikou ochrany osobních údajů účastníků hazardních her. K této problematice se předkladatel materiálu relevantně nevyjádřil při vypořádání s meziresortními připomínkami v rámci vnějšího připomínkového řízení, ani v rámci zvláštní části důvodové zprávy k reportovací vyhlášce. V té je zhodnocení dopadu navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů zcela nedostatečné a zavádějící, neboť dovozuje, že dopad na ochranu osobních údajů nebude negativní, s ohledem na skutečnost, že předávaná data budou anonymní. To však bohužel není pravda (viz. dále). Po materiální stránce měl být dle našeho názoru důsledně zvážen dopad vyhlášky na ochranu osobní údajů a po formální stránce mělo být sestaveno posouzení vlivu na ochranu osobních údajů ve smyslu čl. 35 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (dále jen ,,Nařízení“) a metodiky vydané ÚOOÚ. Veškeré doprovodné dokumenty k vyhlášce jsou dostupné zde https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAMNB5JBU.

Všechny připomínky uplatněné při tvorbě právního předpisu v rámci vnějšího připomínkového řízení (např. Hospodářské komory ČR, nebo následně IPRH) byly Ministerstvem financí ČR odvráceny tvrzením, „*že příslušným orgánům budou předávány pouze informace a data ve vazbě na jedinečný identifikátor uživatelského účtu, tedy pouze ve formě anonymních údajů*“. Podle tvrzení Ministerstva financí ČR není nutné posuzovat vliv na ochranu osobních údajů, a to z toho důvodu, že anonymizované údaje nejsou považovány za osobní údaje ve smyslu Nařízení. Tato informace byla dle našich informací sdělena i ÚOOÚ, který tak neměl k reportovací vyhlášce dostatek informací a následně tedy i dalších připomínek. K tomuto nicméně dlouhodobě již od listopadu 2018 IPRH upozorňuje, že jsou-li osobní údaje předávány ve vazbě na jedinečný identifikátor uživatelského účtu, jedná se o osobní údaje ve formě pseudonymizované, nikoli anonymizované (což jasně dokazuje i příklad reportovaného datového setu v návrhu vyhlášky, kde má každý subjekt své individualizované číslo a další personalizovaný set údajů). Na rozdíl od údajů v anonymizované formě, ty ve formě pseudonymizované jsou považovány Nařízením za osobní údaje a je tak k nim třeba přistupovat a jejich

zpracování je zcela nezbytné podrobit posouzení vlivu na ochranu osobních údajů zejména za situace, kdy dochází k naprosto bezprecedentnímu zpracování širokého setu informací o každé hře a jejím účastníkovi (zejména detailních údajů o uživatelském kontu hráče a veškerých prováděných operacích s ním souvisejících, o sebeomezujících opatřeních hráče, typu hry, místu hry, včetně přesné herní pozice, času hry hráče, výše vkladů a sázek, včetně navazujících operací, podrobných údajích o každém druhu sázky nebo výše výhry).

IPRH si v žádném případě nedovoluje tvrdit, že zpracování osobních údajů pro zmíněné účely je nelegitimní, avšak konstatuje, že mělo být náležitě posouzeno a vyhodnoceno. To je potvrzováno mimo jiné i v nedávné době vydanými dokumenty ÚOOÚ, například dokumentem „K povinnosti správců provést posouzení vlivu na ochranu osobních údajů“ či Výroční zprávě ÚOOÚ. Pokud jde o dokument „K povinnosti správců provést posouzení vlivu na ochranu osobních údajů“, je nepochybné, že podmínky pro posouzení vlivu byly splněny. Pokud jde o výroční zprávu ÚOOÚ, ta na str. 60 konstatuje, že posouzení vlivu na ochranu osobních údajů je povinnou součástí důvodových zpráv od 1.1.2013 a dále dodává, že přes nové požadavky na kvalitu DPIA dané v Nařízení bohužel ani po pěti letech stále ještě není jeho podoba optimální. Úřad proto připravil návod, v němž vysvětluje, jak má posouzení v legislativě vypadat. Kladně lze hodnotit zpravidla ta vyhodnocení, kde si předkladatel přizval k jejich tvorbě svého pověřence pro ochranu osobních údajů. Zde znovu opakujeme, že vyjma chybného konstatování o anonymizovaných údajích k žádnému posouzení nedošlo, což je u tak širokého zpracování krajně znepokojující. Přitom jedním z hlavních smyslů posouzení je určit, zda připravované zpracování osobních údajů vytváří, byť teoretickou, rizikovost pro subjekty údajů. Jedním z takových rizik je i možnost spárování databáze pseudonymizovaných osobních údajů s dalšími databázemi, kterými MF disponuje, mimo jiné databází přístupů provozovatelů do Registru obyvatel. Kdyby údaje z databází byly skutečně spárovány, nebyl by problém identifikovat konkrétní subjekt osobních údajů a získat o něm široký set osobních údajů. Tato skutečnost zároveň nejlépe dokládá fakt, že údaje nejsou anonymizované a je možné je za určitých okolností (nesprávných technických a organizačních opatření) zneužít.

Dalším nezbytným předmětem posouzení je, za jakých okolností mohou státní orgány žádat o odheslování databáze a zároveň konkrétně které orgány tak smí učinit. Dle názoru IPRH by s ohledem na čl. 2, odst. 2, písm. d) Nařízení takovou možností měly disponovat jen orgány činné v trestním řízení. Také tuto informaci by mělo obsahovat předmětné posouzení a následně by o ní měli být informovány subjekty osobních údajů, jakož i celá veřejnost. Ani zmíněné informování neproběhlo a veřejnost o plánovaném zpracování nemá žádné povědomí. V neposlední řadě by měl být posouzen fakt, zda je zpracování pro účely reportovací vyhlášky přiměřené a nezbytné, a zda účely nejsou naplněny za použití jiných prostředků, např. sbírání skutečně anonymizovaných osobních údajů zpětně nepřiřaditelných k subjektu osobních údajů, případně za využití metod ČSÚ využívajících statistické vzorky zpracovaných dat.

Na výše uvedené skutečnosti IPRH opakovaně upozorňuje zástupce Ministerstva financí již od listopadu 2018. Ve dnech 4.12.2018 a 4.2.2019 proběhly schůze mezi zástupci Ministerstva financí a IPRH, přičemž na druhé schůzce zástupci Ministerstva financí ústně uznali tvrzení IPRH, že reportované informace představují osobní údaje v pseudonymizované (tedy nikoliv anonymizované) podobě. Zástupci IPRH zaslali MF několik přípisů s návrhy řešení pro danou situaci, a dokonce po dohodě se zástupci Ministerstva financí sestavili přehledový materiál s navrhovanými náležitostmi, které by mělo řádné posouzení vlivu na ochranu osobních údajů obsahovat. Tento materiál však nebyl Ministerstvem financí využit a posouzení vlivu na ochranu osobních údajů nakonec bohužel ze strany Ministerstva financí k dnešnímu dni sestaveno nebylo. IPRH po opakovaných urgencích přišlo dne 9.4.2019 ze

strany Ministerstva financí vyrozumění o tom, že podle jejich názoru nelze na základě datového balíčku identifikovat subjekt osobních údajů, a proto není třeba sestavovat jakékoli posouzení (jak je uvedeno výše, vůbec nebylo zohledněno možné spárování s dalšími databázemi, únik informací, možnost žádat odheslování databáze v určitých předem stanovených případech apod.). Zároveň bylo sděleno, že žádný orgán státní správy nebude mít možnost databázi odheslovat (o čemž by tak či onak dle názoru IPRH měla být ujištěna veřejnost) a zároveň bude databáze zabezpečena v souladu se současnými trendy v technickém zabezpečení (ty však nebyly žádným bližším způsobem specifikovány). Takové vyrozumění nelze podle názoru IPRH považovat za všeobecným nařízením předpokládané posouzení vlivu na ochranu osobních údajů. Nad výše uvedené toto vyjádření pomíjí celou řadu skutečností a nelze jej považovat za vyjádření, které by do zpracování osobních údajů v souvislosti s reportovací vyhláškou vneslo více právní jistoty, ať už na straně subjektů osobních údajů nebo jejich zpracovatelů z řad provozovatelů hazardních her.

Vzhledem k tomu, že hlavní účinnost vyhlášky je stanovena již na 1.6.2019 a dodnes nedošlo k jakémukoli posouzení jejího vlivu na ochranu osobních údajů, žádáme v zájmu všech subjektů osobních údajů, veřejnosti a členů IPRH, aby ÚOOÚ do doby účinnosti vyhlášky prověřil její soulad s GDPR (resp. stanovil, že MF musí prověřit její soulad) tak, aby nenastala situace, kdy MF zpracovává široké spektrum velmi citlivých osobních údajů v rozporu s GDPR. Taková situace by v důsledku vedla k rozporu reportovací vyhlášky, resp. činnosti ministerstva, s právem EU a mohla vyústit v negativní konsekvence ze strany Evropské komise.

Závěrem si zástupci IPRH dovolují konstatovat, že jeho členové se zodpovědně připravili na účinnosti Nařízení tak, aby nebylo zasahováno do práv žádných účastníků hazardních her a subjektů osobních údajů obecně. K tomuto byli opakovaně ze strany IPRH instruováni. Proto lze považovat za nešťastnou tu situaci, kdy veřejnoprávní subjekty ignorují své povinnosti vyplývající z předmětného předpisu a nejdou celé veřejnosti příkladem. Členové IPRH mají na základě Nařízení povinnost informovat subjekty osobních údajů o dalším nakládání s jejich daty a nechtějí učinit žádný úkon v rozporu s Nařízením. Bohužel však ze strany státu doposud nedisponují žádnými relevantními informacemi, které by konkrétním subjektům údajům v souvislosti se zpracováním jejich osobních údajů mohli předat. Proto Vás tímto žádáme o prověření tohoto postupu Ministerstva financí a zajištění souladu s právním řádem ČR i Nařízením. S ohledem na blížící se účinnost předpisu a rozsah zpracování osobních údajů bychom Vás velmi rádi zdvořile požádali o rychlé prošetření našeho podnětu tak, abychom o přijatých opatřeních mohli informovat naše členy ještě před účinností reportovací vyhlášky dne 1.6. 2019.

V případě potřeby jsme samozřejmě připraveni poskytnout součinnost i bližší informace a upřesnění k výše uvedeným skutečnostem.

Velmi děkujeme a těšíme se na Vaši odpověď.

S pozdravem,

Mgr. Jakub Mareš

člen představenstva IPRH